

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto skupaj naprej . . . K 30—
pol leta 15—
četrt leta 7-50
na mesec 2-50

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan svoje izredne številke in priložke.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vln, dvakrat po 7 vln, trikrat po 6 vln. Poslano (enak prostor) 16 vln, parit in zahvale (enak prostor) 10 vln. Pri večjih insercijskih pogovorih.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu.
Na samo pisarne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoji ponj:

celo leto naprej K 28— | četrt leta 14—
pol leta 7-50 | na mesec 2-50

Posamezna številka velja 12 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 43.

Nova katastrofa italijanske armade.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 31. oktobra. (Kor. urad.) Zavezniške armade nadvojvode Evgena prodirajo v gorah ob najgornjem Tilmentu in v beneški ravnini po narčtu.

Na ostalih bojiščih nobenih dogodkov. — Šef gen. štaba.

Dunaj, 1. novembra. (Kor. urad.)

Italijansko bojišče. Prodiranje zavezničkov v zgornji Italiji je prineslo včeraj nov velik uspeh. Zbiranje umikajočih se sovražniških mas severovzhodno od Latisane je dalo vodstvu priliko, da je močnim italijanskim silam z objektivom odrezalo povratek. Nemške in avstro-ogrške divizije, ki so se zapadno od Vidma približevale Tilmentu, so stopile s severa sem v akcijo. Obenem so izvršile avstro-ogrške kolone ob lagunah sunek proti Latisani. Številni, v popolno zmedo spravljivi italijanski oddelki, v skupnem številu dveh do treh armadnih zborov, so bili večinoma odrezani. V malo urah je bilo nad 60.000 mož vjetih, več sto topov vpljenih. Avstro-ogrške in nemške čete doseže povsod ob dolgem in srednjem Tilmentu. Takojšnji nastop nemških polkov je preprečil osamljene poskuse sovražnika držati ob srednjem toku mostiške pozicije. V gorovju ob gorenjem Tilmentu prodirajo avstro-ogrške armade so, vajene boja v gorovju, z žilavo voljo premagale vse težave terena. Na ta način je prinesla dvajseta soška bitka v osmih dneh nad vse sijajen uspeh. Avstrijske primorske dežele so osvojenе, široki pasovi beneških tal leže za frontami zavezničkov. V enem tednu je izgubil sovražnik nad 180.000 mož in 1500 topov. Velika zmaga ob jugozapadnih vrstih monarhije je nov brezprimern dokaz moči zavezniških držav in narodov, dokaz, ki bo govoril močnejši govor, kakor vse, kar se je zadnje tedne pri prijateljih in sovražnikih o sedanjosti in bodočnosti govorilo in pisalo.

Vzhodno bojišče. Ničesar novega.

— Šef gen. štaba

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 31. oktobra. (Kor. urad.) Italijansko bojišče. Gibanje iz koroskih gora prodirajočih čet 11. in soških armad poteka, kakor je to sodstvo nameravalo. — v. Ludendorff.

Berolin, 1. novembra. (Kor. urad.)

Italijansko bojišče. Našim hitrim udarcem na vzhodu, brezprimerno žilavemu vztrajanju naših čet na vseh frontah, zlasti na zapadu, se je zahvaliti, da je bilo mogoče pričeti in uspešno nadaljevati operacije proti Italiji. Včeraj so si priborile čete 14. armade tam novo veliko zmago. Deli sovražne vojske so se postavili ob Tilmentu k boju. V gorovju in v furlanski ravnini do železnice Vidma-Codroipo-Treviz se je sovražnik bojujoč se, umaknil na zapadni breg reke. Mostiške pozicije je držal na vzhodnem bregu pri Pinzanu, Dinjanu in Codroipo. Silno se je upiral v poziciji poslednjih čet, ki moli od tam preko Bertiola - Pozzuola - Lavarina proti Vidmu, da krije umikanje svoje 3. armade na zapadni breg Tilmenta. Polni volje in zmage, od preudarnega vodstva postavljeni v odločilni smeri v boj, so dosegli tu nemški in avstro - ogrski zbori uspehe, kakršnih so bili tudi v tej vojni redki. Pruski lovci, bavarska in württemberška pehota so v jurišu zavzeli mostiške pozicije pri Dinjanu in Codroipo. Na vseh bojiščih preizkušene brandenburške in šlezjske divizije so preble s severa sem v neustavljnem naskoku pozicije poslednjih italijanskih čet vzhodno od dolnega Tilmenta ter vrgle sovražnika nazaj, dočim so avstro-ogrski zbori pritiskali od Soče sem proti zadnji sovražniški esteti prehodni poziciji pri Latisani. Odrezani vsled sunka s severa, je položilo na obeh straneh objeto, nad 60.000 Italijanov orožje. Zmagovalci so vpleni

več sto topov. Število vjetih iz v enem tednu tako uspešne dvajsete bitke znaša s tem 160.000 mož, število vpljenih topov nad 1500. Drugi plen je meriti po teh številkah. — v. Ludendorff.

AVSTRIJSKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 1. novembra zvečer. (K. u.)

Izčiščenje vzhodnega brega Tilmenta se nadaljuje. Pri Latisani in pri Pinzanu smo uničili močnejše italijanske oddelke. Mnogo vjetnikov.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 1. novembra zvečer. (K. u.)

Ob Tilmentu je bil sovražnik, ki se je držal na vzhodnem bregu še pri Pinzanu in Latisani, poražen ali pa vjet.

GRADEŽ ZASEDEN.

Dunaj, 1. novembra. (Kor. urad.)

Iz vojnoporočevalskega stana: Izkranci detechament mornarice in tržaških mladih strelcev je včeraj zjutraj zasedel Gradež. Prebivalstvo je sprejelo izkrancane čete z veseljem in z zvonenjem zvonov. Avstro-ogrške in nemške čete stoje danes ob Tilmentu. Dvajseta soška bitka, ki so jo Italijani že naznanjali kot ententno ofenzivo, je bila torej pač zadnja tega imena.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

30. oktobra. Včerajšnji dan je trajal umik naših čet dalje po določenih smerih. Razbitje mostov čez Sočo, katero smo mi izvršili, in učinkovita akcija naših kritičnih oddelkov sta povzročila počasnejše prodiranje sovražnika. Naša kavalerija je stopila v stik s sovražnimi sprednjimi četami. — Cadorna.

1. novembra. Naše čete, ki so zavzele načrt sovražnika s hitro svojo odločnostjo in njegov pohod s hrabrostjo kritičnih oddelkov, so izvršile kljub izredno težkim strategičnim in taktičnim razmeram svoj umik na Tilment. Tretja armada v svoji celoti, prva in druga kavalerijska divizija, zlasti polka Genova in Novara, ki sta se na junaški čin žrtvovala, in letalci, ki so se neutrujeno izpostavljali nevarnosti, zaslužijo v glavnem občudovanje in zahvalo domovine. Preteklo noč so bombardirali sovražna letala na brezkoristen in hudoben način nebranjena mesta, ki so daleč od etapnih črt, in so povzročila nekaj žrtv med civilnim prebivalstvom.

Katastrofa pri Latisani. Iz vojnoporočevalskega stana: Nekoliko prenapeto razglašeno število 200.000 vjetnikov je v včerajšnjem dnem skoro že doseženo. Čete generalnega polkovnika Krobatina, infanterijske generala Krausa, generala Belowa, kakor tudi soška armada so dosegle skoro povsod črte srednjega in spodnjega Tilmenta, zasledovaje poraženega in bežečega sovražnika. Kaki velikanski napori se zahtevajo zlasti za one čete, ki prodirajo iz Julijskih Alp, počake pogled na zemljevid. To je skoro povsod preprek k prodiralnim črtam ležeče sorovje s težkimi prelazi, ki ovirajo pohod, ki pa so bili premagani kljub zornim vremenskim razmeram in odporu posameznih zapor s silo čet, ki se ne da ustaviti. Nemške divizije skupne z avstro - ogrskimi kolonami so izvršile sunek na Codroipo in so prisilile bežeče preostanke tretje italijanske armade, da je iskala svojo rešitev v prehodu čez Tilment pri Latisani. Proti visokemu narasli reki pritiskljivi italijanski oddelki so poskusili na razsežnem nepretrdnem rizevem polju se še upirati, čeprav so bili večinoma že zmedeni, kar je povzročilo več prask. Ker so krenile pri Codroipo stoječe čete proti jugu in so istočasno prišle avstro - ogrske kolone vzdolž lagun na jugu, je povzročilo to popolno obkolitev proti prehodu korakajočih sovražniških delov. Ko so bile italijanske čete na mostiški samem so boreče vržene čez Tilment, se je moralo udati nad 60.000 mož z več sto topovi na prostem bojišču zmagovalcu. Ta izguba dveh ali treh zborov bojne sile in prejšnje razkosa je pomeni gotovo toliko, kakor da je tretja italijanska armada postavljena izven bojevanja. Zopet pa moramo imeti pred očmi izredno čine pohoda in brezprimerno napadalo silo zavezniških čet. Na severu se imelo te na svoji poti premagati višinske pozicije kakor one na Matajurju ob neugodnem vremenu. Velikanske napore so morali prestopiti poveljniki zlasti glede na težkoče dovoza za četami, ali činovna sposobnost čet, ki nikdar ne omaga, je omogočila uspehe, katerim skoro ni primere v svetovni vojni.

Vedno strašnejši porazi

Wolffov urad poroča: Drama italijanske armade, katero so zavezniški pustili na cedilo, narašča vedno bolj v dogodek, ki pretrse svet. Tekom osmih dni sta bili dve veliki močni italijanski armadi skoro popolnoma poraženi, nad 180.000 je vjetnikov, nad 15000 topov vpljenih. V svet razglašena nada italijanskega ljudstva, da se ustavi zapadno Vidma zmagoviti pohod zavezničkov, se je zdrobila po zadnji veliki zmagi ob Tilmentu. Še nimata italijanske armadne vodstvo in vlada poguma, da bi priznala ljudstvu ves veliki poraz in se oprijemata pričakovane pomoči Angležev in Francozov. V treh dneh so zavezniški zavezniški močne italijanske gorske in skalne pozicije, oklepne utrdbe in forte, ki so bili proglašeni za nepremagine, četrti dan so si priborili izhod v nižino, osvojili Videm, Gorico in Tržič in porazili Cadornove zadnje armade, ki so se postavile ob Tilmentu na boj vzele vse polno krajev in iztrgali sovražniku velika mesta in nad 4000 kvadratnih kilometrov zemlje. K ogromnemu številu vjetnikov treba pršteati težke krvave izgube, ki jih je vtrel sovražnik, borec se na sedmih točkah žilavo in hrabro. Število vpljenih topov, vednoma neškodljivih, presega skoro dvakrat stanje italijanskega artiljerijskega materiala v miru. Francoska lažljiva poročila pa so še 1. novembra naznanjala, da so Italijani samo Sočo zapustili, nadaljni njihov pohod pa je bil ustavljen. — Kako strašen je udarec za Italijane in za vsotento, priča na primer »Nationaltidende«, v Kopenhagenu, ki pravi: Entento je zadel strašen udarec. Soška bitka ima vsled razmer mnogo večji pomen kakor bitka pri Tannenbergu, da celo večji pomen kakor prebitje pri Gorlicah.

Vzeta mostišča pri Tilmentu. Latisana se nahaja ob dolgem Tilmentu, okoli 15 km od morske obali, zvezana je po železnici s Tržičem in z Vidmom sploh voljo zveze iz Latisane na vse strani. Codroipo je severno Latisane kakih 20 km, ima železniško zvezo z Vidmom in krane cestne zveze. Dignano je 12 km severno Codroipa ob Tilmentu. Ta 3 mostišča ob Tilmentu so vzeta in odbita je s tem vsaki odporni poskus Italijanov ob njih.

Francosko - angleška pomoč. Agencija Stefania poroča 1. novembra. Francoske in angleške bojne sile s svojim materialom so dosepele v italijansko vojno zono. — Francosko - angleški armadi bosta povečevala generala Castelnau in Poches.

Strašne preizkušnje za Italijo. Pariški poročevalski lista »Aftenposten« v Kristianiji brzojavlja: S skrbje in globoko simpatijo sledi Francija stranim preizkušnjam, ki jih preživlja Italija. Pariško časopisje priznava, da je položaj nevaren, celo nevaren. Zenevski listi sodbjo o položaju italijanske armade jako pesimistično. »Journal d'Geneve« izjavja, da je armada generala Capelle izgubljena, armada vojvode d'Aosta pa je še nedotaknjena. Cadorna razpolaga s velikimi rezervami, ali Italijani so v petih dneh vse izgubili, kar so si priborili tekotom dveh let in pol s tako neznanako velikimi žrtvami. »Suiss« upa, da angleško - francoska pomoč ne pride prepozno. Videm je komaj 100 km od Benetk oddaljen. Italijanska armada bržkone ne more še postaviti se proti sovražniku.

Priloge za odločilno bitko? Iz Londona: Reuter je izvedel iz velikih italijanskih vojaških krogov, da vlada tam zadoščanje za napovedane pomoči alianc, kar mora napraviti na italijansko ljudstvo največji vtisk, čeprav je položaj skrajno resen. Ta pomoč tudi aliancarni priliko da izkoristijo sedanjí položaj za odločilni udarec proti avstro - ogrski armadi, ki je prikrati stopila na odprto ozemlje. Ne gre samo za to, da se poda Italiji pomoč, marveč da se pribori odločilna zmaga v bitki, ki bo imela najbrže odločilen vpliv na ves potek vojne.

Ali izražajo se tozadevno dvomi. Amsterdamski »Allgemeen Handelsblad« dvomi, da bo imela obljubljena pomoč veliko praktično vrednost. Vprašanje je, ali je tak pomoč sploh mogoča brez škode za zapadno fronto. V teoriji se zbuje lepo naved, naj se porabi prilika za odločilni udarec, toda treba počakati, ali bo mogoče to storiti.

Finančne posledice italijanske poraza. Iz Curia: Vojaškemu polomu Italiji sledi še finančni polom. Tako se merodajni švicarski bančni zavodi ustavili začasno izmenjavo v italijanskem denarju.

Francosko - angleški tolažniki v Rimu. Zeneva: Havas poroča, da so člani francoskega kabineta skupno s angleškimi delegati odpotovali v Rim na željo italijanske vlade.

Italijanske izgube. »Baseler Nationalzeitung« poroča, da je čenit dosedanje italijanske skupne izgube v dvajseti soški bitki najmanj na 200.000 mož. Najmanj polovica delov poražene druge in tretje italijanske armade je izgubljena, tako da se mora poraz imenovati naravnost katastrofa.

Italijanski glavni stan. Poroča se, da je italijanski glavni stan preložen nekam v okoliš Pade.

Vse province severno Pade ogrožene. Italijanska vlada je proglašila vse province severno Pade za ogrožene in nad vsemi mesti na tem ozemlju strogo oblegalo stanje. Vse državne oblasti imajo ukaz, naj kar najhitreje spravijo v južno - italijanska mesta vse državne arhive in državne blaginje.

Demonstracije proti vojni. V Milanu je prišlo porodom poročil o porazu italijanske armade do viharnih demonstracij proti vojni s strani delavcev, ki so korakali po ulicah, počeli revolucijonarne in protidržavne pesmi.

Bitka za Benetke ob dolgem Tilmentu? Pričakuje se velika bitka ob dolgem Tilmentu, katere ima odločilni usode Benetk. Z italijansko - švicarske meje prihajajo poročila, da je prva italijanska armada popolnoma uničena, drugi se je doslej še posrečilo, da ni bila odrezana. Armada vojvode d'Aosta je razmeroma še najmanj trpela.

V Gorici. Géza Herczeg poroča v »P. Lloyd«: Avstro - ogrske čete so vkrakale v noči ob soboto na nedeljo v Gorico. Pravzaprav je bila Gorica naša že v soboto, ali na zapadnem delu mesta so se še držali Italijani. V soboto se je vršil boj noč in dan in še v nedeljo so se morale naše prodirajoče čete pretepati do polnoči z žilavo obrambo italijanskih slednjih čet. Vhod v Gorico se je izvršil ob 2. uri zjutraj, ko je mesec jasno sijal. Pretresljivo efektne je bil vhod vladne vojske razsvetljeval: goreče hiše, mostovi, skladišča, barake, plamen, švigajoč od nebesa, krvavod, razsvetljevala je bila noč zmage. Razstreljena municijska skladišča so eksplozirala z gromom, istotako izgrajene vtrdbe. Samo glas ekrazita in dinamita

Morda je Gorica izmed vseh mest največ trpela. Tako je, da se vidi vse boli, nuke in vse uničujoče posledice vojne v tem mestu najmočnejše. Gorica je najžalostnejša žrtev svetovne vojne, najnevarnejši invalid. Po prvem obstreljevanju mesta je poteklo časa dveh let in štirih mesecev. Na stotisoče izstrelkov je treščilo v Gorico. Iz tega si je mogoče napraviti pojem o Gorici. Gorisko mesto ne eksistira več, na nikak način ne tako, kakor si z zdravto fantazijo predstavljamo mesto. Prej se da govoriti o trdnjavi Gorici, kajti Italijani so zgradili močne utrdbe. In naša armada je v par dneh vzela izbrano izgrajeno trdnjavo. Po cestah tečejo povsod strelski jarki, povsod se vidi španski jezdec, vse mogoče ovire, mine, najrazličnejša vtrdbena dela, ki pretvarjajo nekdanj lepo mesto v trdnjavo. Kolodvor, kateri so bili prej razbiti, so zopet popravili, sedaj pred odhodom so ga v vsej naglici razstrelili in zažgali okoli kolodvorov izgrajene barake in obsežna skladišča, v katerih je bilo strelnih snovi in živil v vrednosti več milijonov. Časa pa niso več imeli za razstrelbo skladišč v notranjosti mesta in pustili so vagonne polske železnice polne materiala. V Gorici je bilo vjetih več sto starih italijanskih vojakov . . . Gorica je končno odrezana.

Splošni nabori v Italiji. Daily Chronicle poroča iz Rima, da so se pričeli v Italiji splošni nabori, ki niso v okviru zakonskih določb.

Italija v neizrečnih bolečinah. Agencija Stefania poroča, da je ministrijski predsednik Orlando poslal Cadorni brzojavko, ki zatrjuje, da italijansko ljudstvo hrabro preživlja strašno preizkušnjo in si ne da omajati svojega zaupanja v armado in njenega vrhovnega voditelja. Demoralizacije ni in notranje sile dežele niso pretresene. Sovražnik in ves svet naj izve, da Italija iz neizrečne bolečine črpa voljo, da premaga vse notranje spore in ojači vse energije, da bodo tla domovine po gotovi zmagi zopet osvojena.

Jamstva ententnih poslanikov. Iz Rima poroča Havas: Poslaniki Angije, Francije in Rusije so skupno zaimčili integriteto italijanskega državnega ozemlja. Ameriški poslanik je oddal imenom predsednika Wilsona enako izjavo.

Nemčija v zastavah. Iz Berolina: Prečlenljiva poročila o ogromnih uspehih na italijanskem bojišču so izzvala v vse državi največješji odmev in hvaležno občudovanje zavezniških armad, kakor tudi za vrhovno armadno vodstvo. Vsa mesta so v zastavah. Cesarju in vrhovnemu armadnemu vodstvu prihajajo dan na dan z vseh strani izjave polne veselja in zahvale.

Konferenca v Washingtonu. Reuter poroča iz Washingtona: Državni tajnik Lansing je imel z italijanskim poslanikom konferenco o položaju v Italiji. Zaprite meje. Iz Berna: Zaradi zaprte meje je tudi promet vlakov z Italijo povsem ustavljen. Poročila iz Italije popolnoma isostajajo. Zaprta je tudi francosko - španska meja.

Se več nego romunski poraz. Stogeman prvi v »Bunduz« da prebitje ob Soči pomeni več nego poraz italijanske armade to je strategični uspeh, ki je večji, kakor oni, ki je zadel Romunijo. Spravil je italijansko armado ob temelj vse vojne. Francoske čete, ki od ponedeljka prihajajo v Italijo, bodo mogle doseči Tilment žele, ko se ne bo dal več popraviti italijanski poraz. Zadet je pa tudi Sarraill, kajti po zvezi z njim v Franciji in Italiji se vozijo sedaj čete za pomoč ob Tilmentu.

V Ločniku pri Gorici so pustili Italijani celo vrsto, deloma povsem celih avtomobilskih baterij 15 do 35 cm kalibra, v Krmini pa vse polno montur, tovornih avtomobilov, municije in živil. Na Podgorici je bilo zajetih 32 topov.

S težkimi možnarji je bilo pregnano poveljstvo druge italijanske armade iz Krmina. Štab z generalom je zbežal najprvo na Baguerjev grad na Dobrovo, potem pa preko Brd proti Tilmentu.

Ameriško posojilo Italiji.

Washington, 1. novembra. (Kor. ur.) Zakladni urad je posodil Italiji 230 milijonov dolarjev, da s tem poplača premost v drugo blago, katero je Italija kupila v Ameriki. — Kubanska vlada je prepovedala izvoz rafiniranega sladkorja v nevtralne države.

BRZOJAVKI MED HINDENBURGOM IN CESARJEM VILJEMOM.

Berolin, 1. novembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Generalfeldmarschal von Hindenburg je poslal cesarju Viljemu nastopno brzojavko:

Vsled naših hitrih udarcev na vzhodu, vsled žilavega vztrajanja naših hrabrih čet na vseh frontah, zlasti na zapadu, se je proti Italiji zopet izvajala velika zmaga. Zasledovalni boj v Furlanski nižini je dal 31. oktobra nove ogromne uspehe zavezniškemu orožju. Nemške in avstro - ogrske divizije so sunile proti vzhodnem toku Tilmenta in tam vjele najmanj 60.000 Italijanov z več sto topovi. Pridobitev 12. soške bitke dosega s tem poleg zasedene Gorice Italijo približno do Tilmenta, število 180.000 vjetnikov z nad 1500 topovi. Prosim Vaše Velikanstvo najvda se, da naj se 1. novembra na Pruskem in v Alzaško - Lotarinski izobesijo zastave in strelja »Viktorija«.

v. Hindenburg.

Cesar Viljem je odgovoril: Poročilo o novem ogromnem uspehu nemških in avstro - ogrskih čet ob Tilmentu sprejemam jaz kakor vsa nemška armada, naša domovina in naši zvesti zaveznički z veseljem in ponosom. Genialnemu vodstvu, predvidnim odredbam generalnega štaba, previdnosti in moči voditeljev in hrabrosti vseh nemških rodov se imamo zahvaliti za to zmago in gledamo v upanju na Boga v bodočnost. Ukazujem, ljubi moj feldmaršal, da sporočite moje cesarsko zahvalo na italijanskih tleh borečim se nemškim četam. Ukazal sem, da se povodot teh velikih zmag razobesijo zastave. Bog je pomagal, Njemu bodi čast! Naklonjeni Vam cesar in kralj Viljem I.

Brzojavka nemškega cesarja generalu Belowu.

Berolin, 1. novembra. (Kor. urad.) Cesar Viljem je poslal generalu Belowu nastopno brzojavko:

Na gorečitalijanskih bojiščih so nemške čete ramo ob rami z našimi zvestimi avstro - ogrskimi zaveznički pod Vašim vodstvom preble močne in žilavo branjene gorske pozicije Italijanov ob srednji Soči in so si izsilile izhod iz Julijskih Alp. Z neprestanim zasledovanjem po furlanski nižini je dosežen Tilment. Obupno boreče se slednje straže Italijanov, naliiv, nehodna pota niso mogla zadržati legega poteka armadne zmage. Naš verolomni nekdanji zaveznik je izvedel, kaj more storiti nemška sila in nemška jeza. Z menoj se zahvaljuje domovina svojim brezprimernim sinovom. Naprej z Bogom! — Viljem.

Entento čaka še hujši udarec?

Bern, 31. oktobra. (Kor. urad.) Vojaški sotrudnik »Basler Nachrichten« polkovnik Egli piše o ofenzivi proti Italiji: Operacija je bila sijajna, v osnutku, pripravi in izvršitvi. Armade, ki doprinajajo po tako dolgo trajajoči vojni taka junastva, se vzvišene nad vsako pohvalo. V njihovem varstvu smejo države in narodi zavestno gledati v bodočnost. Pod njihovimi udarci se treee Italija od Milana do Sicilije. Najbližja posledica pa najbrž ne bo notranji polom in revolucija, temveč zgornji se bode instruktivno pred vidno nevarnostjo. Polom bi se pričel, če bi se tudi 1. italijanska armada zapletla v katastrofo in bi šel vojaški sunek v srce. Ravno tako se treee ententa do kosti. S težavo se delajo pogumne, za samozavestjo pa se skriva trepetajoči strah. Ententi bo morda grozil v do glednem času s popolnoma druge strani še popolnoma drugačen udarec. Kmalu bo globoko obžalovala, da je odklonila papežev mirovni predlog.

Cesar na Primorskem.

Trst, 31. oktobra. (Kor. ur.) Cesar je inšpiciral danes naprave istrske obalne obrambe in obiskal razna mesta te kronovine. Vlada se je peljal iz Trsta v spremstvu došlega nadvojvode Maksa v Poreč in od tam preko Buja, Pirana, Izole in Kopra nazaj v Trst. Prebivalstvo v Poreču, ki je videlo v obisku cesarja v težkem času posebno naklonenost za svoje, od sovražnika ponovno napadeno mesto je pričakovalo na glavnem kolodvoru cesarjev prihod. Škof Pederzoli se je poklonil cesarju z besedami navdušenega veselja. Cesar je poslušal prirčno poročilo o trpljenju, naloženem mestu, in je sprejel z odkritosrčno zahvalo zagotovila neomajne zvestobe. Nato je vladar pregledal različne vojaške naprave v okoliših Poreča, nakar je šel v stolno cerkev in tam opravil kratko molitev. Med stebri pred stolno cerkvijo je čakala vladarja neka priprosta žena, ki je padla pred njim na kolena in držala v rokah prošnjo do njega. Cesar je dvignil ženo in sprejel prošnjo s prav prišrčnimi besedami. Na povratku se je cesar ustavil tudi pri Vrančici, kjer je nekaj malega zaužil. S polja vračajoči se kmečki ljudje so spoznali vladarja in obkolili njegov avtomobil. Vladar je ukazal dati ljudem zajutrak, kateremu vzhodu je sledilo cesarjevo spremstvo. Po tem se je odpeljal cesar v Piran, kjer mu je prebivalstvo priredilo viharne ovacije. V Isoli in Kopru je bila ovacija istotako viharna. Na povratku si je ogledal cesar različne obalne obrambne formacije, odbijalne baterije, signalne postaje in druge naprave. Pri večernem odhodu v Trst je tvorilo prebivalstvo gost špalir, iz katerega so prihajali navdušeni vdanostni pozdravi. Kmalu nato je cesar odpotoval iz Trsta.

Trst, 31. oktobra. (Kor. ur.) Kakor že na kratko sporočeno, je prišel cesar 29. t. m. v Gorico. Že na poti v Gorico iz Karnice v Ašicevo so se razvijale strašne slike opustošenja. Od Ašiceve ni nikakih hiš, sploh nikakega polja in gozda več. Vila Starkenleht in lovska hiša v Panovcu sta žalostni razvalini. Pri vili Starkenleht je zapustil vladar s svojim spremstvom avtomobile, da ne moti premikanja čet in trenja, ter je jahal skozi Rozno dolino v Gorico. Ob cesti stoječe čete so cesarja navdušeno pozdravljale. V Gorici je jahal cesar na Travnik, kjer je dobil poročila vojaških uradnikov in že došlih upravnih uradnikov ter sprejel vdanostne izjave v mestu ostalega prebivalstva; bilo je okoli 20 ljudi. Na tem dohodu je bilo žalostno, da ni bilo prebivalcev. Sovražnik jim je dal težko pokoro za njihovi zvestobni do rodne grude in države. Prebivalstvo je sovražnik vleklo s seboj malo pred dohodom naših čet, oplenil hiše in nekatere zažgal. Gorice, katero smo tako ljubili zbog njenih lepote, ni več. Skoro vsaka hiša kaže rane te vojne. Travnik je poln razvalin. Nato je odhajal cesar k razvalinam vile Starkenleht ter se odpeljal preko Komenske visoko planote v Trst, kamor je prispel pozno zvečer. — Včeraj jutraj se je peljal cesar kljub burji in dežju preko Proseka Nabrežine in Devin v Tržič. Med vožnjo je orkan odtrgal streho z vladarjevega voza. Kljub slabemu vremenu se je cesar peljal naprej v odprtem avtomobilu. Od Nabrežine dalje so se zopet videli sledovi ljutih bojev. Vozil se je mimo razrušenih tovarn »Adria« pri Sv. Antonu in mimo naše ladjedelnice v zalivu Rogosa; vsi objekti so ali podrti ali zgoreli docela. V Tržiču, kjer ni ostala nobena hiša nepoškodovana, je šel cesar peš na glavni trg, čez katerega je baš korakala vojaška godba, ki je takoj zavrnila ljudsko himno. — Cesar je obiskal včeraj na fronti še eskadronsko dragonskega polka, v katerem je preživel svoja vojaška učna leta. Cesar je govoril z vsakim oficirjem in ukazal nastopiti mostovi, ki je služilo pri prijetnem eskadronu. Pet jih je bilo. Po prišrčnem slovesu od starih tovarišev se je peljal cesar v Trst nazaj, kjer je sprejel turškega princa Osmana Fuada Effendija in nato v namestniški palači odposlanstva goriškega mesta.

Nemčija in Avstro - Ogrska. Pod tem naslovom piše »Norddeutsche Allgemeine Zeitung«: Pod geslom zvestoba za zvestobo sta Nemčija in Avstro - Ogrska sprejeli boj, ki jima je bil brezvestno vsiljen. V tem duhu stojita že delj kot tri leta ramo ob ramo, navdani zavesti, da ima njiju že stoletja trajalo in v raznih oblikah se pojavljajoča zveza danes močnejšo življenjsko silo, kakor kdaj. Zveza med centralnimi državama, ki traja sedaj že kmalu štiri desetletja, posvečena po besedilu samo obrambi napadov na mir, je služila temu cilju z blagodejnim uspehom tako dolgo, da se je zdelo protivnikom rastočega razvoja Nemčije in Avstro - Ogrske, da je prišla ura, da s svojo zvezo lahko uničujoče udarijo po obeh državah. V dolgem mirovnem času, za kateri se je posebno zahvaliti trdni zvezi obeh cesarstev, se je pri nasprotijih, zdaj tu, zdaj tam pojavilo domnevanje, da ima ta zveza za resni slučaj komaj večji pomen, kakor kak nakti ali druga šara. Odločno se je izvršil na bojiščih protidokaz. Vse žrtve, vse trpljenje, ki jih je imela vojna za posledico, ni moglo uničiti čuta skupnosti, ki se je zasedal v misli zavezništva narodov. Naši zavezniki so radi tolažili našo pripravljenost za mir kot znak slabotnosti. Kakor že pogosto, so jih dejstva drugače podučila. Po zmagovitem prodiranju ob Risem zalivu in ne ozirale se na velikomno borbo na zapadni fronti, ki ne da priti sovražnikom njih ciljem bliže, je prišel udarec proti Italiji, ki zopet kaže vojno bratsvo Nemčije in Avstro - Ogrske v najljubši luči. Izmena brzojav med cesarjem Karlom in cesarjem Viljemom je izražala čustva, ki najdejo srčen odmev v obeh državah. S posebnim veseljem pozdravljajo dežele sijajen uspeh ozkega skupnega nastopa zato, ker je ta nastop zadel izdajalskega bivšega zaveznika z zasluženimi kaznjami. V tej zvezi bosta oboje cesarstvi kakor v preteklosti, tako tudi v bodočnosti zvesti zaščitnici miru ter bosta vodili iz stisk vojnih let svoje ljudstvo k novemu procvitu.

Z ostalih bojišč.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 31. oktobra. (Kor. ur.) Zapadno bojišče. Skupina gim. Ruprehta. V sredi flanderske boje fronte so se odigrali včeraj luti boji, katerim je sledil jutraj na oči frontni od Houthoultskega gozda do kanala Comines - Ypres obsežen hobnajoči ogenj. Čez dan močni angleški napadi med železnicami od Roulersa preko Langenmarka in od Zonnebeka v Ypres. Sila sovražnega sunka je bila naperjena proti kraju Passendale, ki smo ga začasno izgubili. V ljutem napadu smo vas pod zbranim artiljerijskim učinkovanjem z v hoju preizkušeni četami zopet zavzeli ter popolnoma držali proti desetim do noči trajajočim novim napadom Angležev. Naša, na strani vasi se bojujoča pehota in v hoju preizkušeni strelci s strojnimi puškami so tekom dneva večkrat zavrnili opetovane sovražne napade v razoranem in močvirnatem polju rap žilavo vztrajajoč, ter jemljejo sovražniku začasno vzeta tla. Poleg glavnih napadov skušajo Angleži prodreti tudi na obeh straneh ceste Menin - Ypres proti Gheluveltu. V našem dobro ležečem ognju so prodrli le slabotni deli. S pehoto in strojnimi puškami smo jih zavrnili. Čete četrte armade, ki so se udeležile včerajšnjega boja, so v slihanem sodelovanju vseh vrst orožja dosegle nov uspeh. Angleži so imeli brez uspehov iznova težke krvave izgube. — Skupina nemškega prestolonaslednika. Ob kanalu Olse-Aisne in ob gorski fronti Chemina des Dames se je artiljerijski boj včeraj močno ojačal. Francoska infanterija je ostala nedelavna. Na vzhodnem bregu Mose je naš uničevalni ogenj zopet zadržal pripravljajoče se napade Francozov ob gozdu Chaume.

Vzhodno bojišče in makedonska fronta. Položaj je neličnjen.

Berlin, 1. novembra. (Kor. ur.) Na zapadu, vzhodu in v Makedoniji nikakršnih večjih bojev.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 1. novembra zvečer. (K. u.) Na zapadu in na vzhodu nobenih posebnih dogodkov.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

31. oktobra. Na celi makedonski fronti slaboten moteči ogenj. V dolini Strume boji patruli in živalno letalsko delovanje.

TURSKO URADNO POROČILO.

31. oktobra. Na vseh frontah nikakršnih posebnih dogodkov.

JAPONSKA POMOČ.

Bern, 31. oktobra. (Kor. ur.) Šef japonske vojaške misije v Petrogradu general Takaja je izjavil, da je izključeno, da bi prišla kaka japonska armada na evropsko bojišče.

Z ruske fronte.

Nemci so zapustili ves polotok Verder. Iz Petrograda poročajo, da so Nemci ves ta polotok popolnoma opustili. V merodajnih krogih tolažijo mir na vzhodnem bojišču s tem, da si namerava sovražnik ustvariti na otokih Oesel in Dagö trdno oporišče, da se more potem polastiti pristanišča v Revelu.

Obramba Petrograda.

Petrograd, 30. oktobra. (Kor. ur.) Agentura. Generalno zborovanje odposlancev vojaških zvez na severni fronti je sprejelo to - le resolucijo: Ker je obramba Petrograda ozko zvezana s celo fronto, ne sme posadka glavnega mesta sama odločiti o vprašanjih obrambe Petrograda. Zato sporoča zborovanje delavskemu in vojaškemu svetu v Petrogradu, da ne pletna in da obsoja vsak separatni sklep glede obrambe ali opustitve Petrograda.

Potopljen angleški transport.

Rotterdam, 31. oktobra. (Kor. ur.) Drugi teden oktobra je potopil neki nemški podmorski čoln v angleškem Kanalu iz Amerike prihajajoč obojen parnik s 135 poljskimi topovi kalibra 75 mm, 30 havbicami kalibra 12 cm, 30.000 granatami, 22.000 granatami kalibra 12 cm, 150.000 ročnimi granatami, 20.000 puškami, 6 oklopnimi avtomobili, 11 tovornimi avtomobili, 1.500.000 patronami in 140 strojnimi puškami.

Razne vojne vesti.

PARISKA KONFERENCA.

Rotterdam, 3. novembra. (Kor. ur.) Iz Londona poročajo: V poslanski zbornici je sporeči včeraj Bonar Law, da bo imela pariska konferenca zaveznikov nalogo posvetovati se o splošnem vojnem položaju ter določiti korake za nadaljnje skupno delovanje zaveznikov. Na Travalanov go-

vor, da je Kerenski izjavil, da bodo skušali ruski delegati doseči sporazum o vojnih ciljih, je odgovoril Bonar Law, da bo za to treba najbrže še ene konference.

Francoski socijalisti in stockholmska konferenca.

Berlin, 31. oktobra. (Kor. ur.) Iz vodilnih krogov francoskih socijalistov poročajo, da so tam končno opustili misel, da bi se udeležili stockholmske socijalistične konference.

Socijalistične konference.

Bern, 30. oktobra. (Kor. ur.) »Baseler Nachrichten« poročajo, da predlagajo francoski socijalisti, da naj se v kratkem skliče socijalistična konferenca v Bernu in da naj se stockholmska posvetovanja v bodoče opuste. Francoska vlada je baže socijalistom sporočila, da ne bo odrekala potnih listov v Bern.

Norveška proti napadnim vojni.

Iz Kodanja poročajo: Norveški parlament je sprejel včeraj s 77 glasovi proti 30 glasovom zakonski načrt, ki določa, da se norveška armada in mornarica ne smeta nikdar uporabljati za napad. Ta zakonski načrt onemogoča kralju napoved vsakršne vojne.

Angleški vojni izdatki.

Angleški zakladni kancler Bonar Law je povodom svoje predloge za kredit 400 milijonov funtov Sterlingov v poslanski zbornici izjavil, da znašajo dnevni izdatki Anglije v zadnjem finančnem letu 6.649.000 funtov. Narodni dolg znaša 5900 milijonov funtov, od teh 3000 milijonov funtov vojne dolga.

Severna Anglija za mir.

London, 31. oktobra. »Commonsense« piše: Če Lloyd George ne bo sklenil prav kmalu dobrega mira, bo najbolj nepopularen človek v Angliji. Severna Anglija je ogorčena nad njim, ker se brati z Lord Northcliffom in izdajateljem lista »John Bull«, Betomleyem. V angleških političnih krogih računajo z možnostjo kabineta Lansdowne, v katerem bi Asquith zastopal vlado v poslanski zbornici.

Vojni izdatki Amerike.

Washington, 29. oktobra. (Kor. ur.) Izdatki vlade bodo znašali meseca oktobra, včetrši posojila zaveznikom, nekoliko eno milijardo dolarjev. Povprečni dnevni izdatki znašajo sedaj 42.600.000 dolarjev.

Nemške terjatve v Ameriki.

London, 31. oktobra. (Kor. ur.) Nemške terjatve v Ameriki, nad 200 milijonov dolarjev, nameravajo zapeljati in naložiti v vojnem posojilu.

Japonsko ameriška trgovinska pogodba.

Iz New Yorka poročajo, da je dospela neka japonska komisija v neko pacifično pristanišče in da ima nalogo skleniti japonsko - ameriško trgovinsko pogodbo.

Kitajski častniki.

London, 31. oktobra. (Kor. ur.) »Zentral News« poročajo, da je kralj sprejel nekaj častnikov kitajske armade in kitajskega brodograja.

Dejo angleškega brodograja.

V svojem govoru v poslanski zbornici je izjavil Lloyd George o angleškem brodograju: V tej vojni je bilo naše brodogradništvo stvari zaveznikov. Naše armade na Francoskem, v Mezopotamiji, v Egiptu in pred Solunom bi bile omagale in skopce zaradi pomanjkanja podpore človeškega materiala. Francoska bi ne bila mogla biti delna naša podpora niti materialne pomoči. Italiji je manjkalo premoža in municije in bi bila plen maščevanja železnega sovražnika, kar se ne bo zgodilo in se ne sme zgoditi.

Tereščenko o zunanji politiki

Petrograd, 1. novembra. V parlamentu je govoril zunanji minister Tereščenko o zunanji politiki ter poudarjal, da mora Rusija ostati svojim zaveznikom zvesta in da ne sme skleniti poniževalnega mira. Ako bi sila ruske armade po julijski ofenzivi ne bila popustila, bi Rusija že imela mir. Na vprašanje, ali so centralne države zmagovale, se odgovarja z ne in sicer navzlic strateškim porazom Rusije in navzlic najhujšim nesreč, ki je zadela Italijo. Tereščenko je opozarjal, da so Nemci skušali izolirati Rusijo od zapada sem, ne potom aneksiji, temveč s tem, da so ji odtrgali politične enote. Tako bi si Nemčija ustvarila okoliščine, ki bi Rusijo odrezali od zapada. Nemčija je skušala organizirati zasedane ozemlja tako, da bi ji služila v podporo proti Rusiji. V Kurlandiji izdružuje Nemčija že gospodarski načrt za kolonizacijo, da bi nagradila svoje vojake za vojno trpljenje. Rusija ne bo trpela, da bi bila oropana izhodišča na morje, ki ne zamerje. Tereščenko je nadalje izjavil: Slučajni strateški uspehi sovražnika ne morejo odločiti vprašanja, ali je ena ali druga država poražena, ali ne. Razumemo prav dobro nemška stremeljenja, ki hočejo ustvariti med ententnimi državami nasprotstva ter tako na lahek način doseči konec vojne, predno postane ponižen položaj, v katerem se Nemčija nahaja, vsemu svetu preveč očit. Strah, da bodo alijanci porabili nered v Rusiji, da odvleče vse breme vojne na našo državo, ni utemeljen. Uradni zavezniki krogi so opetovano energično izjavili, da je vojna za države entente ena in nerazdeljiva enota, v kateri gre Rusiji zelo pomembna vloga. Mi moramo nadaljevati vojno v najhujšem soglasju z zavezniki in z njimi skupno moramo razpravljati o vojni in miru. Na pariški konferenci bomo razpravljali tudi o vprašanjih obrambe in enotnosti ter postavili zanesljive točke, ki nam bodo dale v obrisih gledati konec velike krvoprelitja. Rusija mora na konferenci popolnoma enotno nastopati. Tereščenko izjavlja, da inštrukcije, izdelane za ruske delegate, niso popolnoma srečne. Bojim se, da nas bodo poznejši rodovi zbrajali, ako nadaljevanje v teh inštrukcijah naznačeno pot. Mi moramo na konferenci zahtevati mir, toda tak mir, ki zadošča ruskim interesom in ki zahteva nedotakljivost ruskega ozemlja,

ne pa možnosti, da se razvijamo proti severu in proti jugu.

Bojiševiki in monarhisti.

Kotanj, 31. oktobra. (Kor. ur.) Glasom petrogradskih poročil prihajajo neprestano vesti, da nameravajo dne 2. novembra bojiševiki s pomočjo monarhistov vprijeti veliko manifestacijo. Vlada in ramske stranke skušajo namene bojiševikov prekrizati. Vlada je pripravila povsod čete, da z orožjem udušijo gibanje, ki naj bi imelo značaj protirevolucije.

RAZNE VESTI IZ RUSIJE.

Finske oblasti se branijo sodelovati pri evakuiranju, ukazano od ruskih vladnih organov. Na odredbo provizorične vlade se polrede Petrograd, Kronštad in vsa Finska vrhovnemu poveljniku severne fronte.

Splošni kongres delavskih in vojaških svetovov vse Rusije v Moskvi, ki naj bi se vršil 2. novembra, je preložen na 7. novembra.

Drugo posojilo svobode je prineslo do 27. oktobra 4180 milijonov rubljev.

Ruski zunanji minister Tereščenko je v seji kabineta dne 25. oktobra ponotno energično protestiral proti inštrukcijam Skobelevu ter obenem razvil novo mirovno formulo, namreč vojno, tako dolgo, da so armade nezmogne za nadaljevanje.

Maklakov in Stahovič, ki potujeta na svoja poslanska mesta v Parizu oziroma Madriču, sta izjavila inštrukcije delavskega in vojaškega sveta Skobelevu ruske vlade ne večje. Stahovič je izjavil, da je ruski narod utrujen in da želi mir. Vesti o nemirih so pretirane. Moštvo ruskega brodograja je sestavljeno večinoma iz bojiševikov in pacifistov, in vendar se ni branila niti ena ladja izpolniti sprejeti boja proti premočnemu sovražniku. Do pomladi bo disciplina v ruski vojski obnovljena, na katero ofenzivo pa pred pomladjo itak ni misliti. Vlada ostane v Petrogradu, ki se evakuira samo iz ozirov na prehrano. Ruski narod pa odklanja vsak mir, ki bi bil združen le z najmanjšo izgubo ozemlja. Revolucije v Nemčiji ne pričakuje, ker je nemški narod najbolj discipliniran narod na svetu, pač pa pričakuje, da bo Nemčija omagala. Glede Finske je izjavil, da je njena avtonomija zagotovljena tudi za slučaj, da bi se Rusija zopet izpremenila v monarhijo. Finska pa mora ostati pri Rusiji.

Senzacionalen preobrat v poljskem vprašanju.

V sredo smo priobčili sledečo vest: o. Dunaj, 30. oktobra. Iz zanesljive strani sem izvedel, da se namerava v najbližjih dneh, najbrže 5. novembra, razglasiti personalno unijo Poljske z Avstro - Ogrsko in sicer z izjavo, da Galicija pripada novi z Avstrijo združeni Poljski državi. Kakor se v podučenihih krogih zatrjuje, ima vlada že izdelane v tem smislu primerne zakonske načrte, katere predloži državnemu zboru in gališkemu deželnemu zboru.

Ljubljanska cenzura nam je to poročilo kakor tudi komentar, ki smo ga napisali, konfiscirala, češ, da nasprotuje vnanjepolitičnim interesom monarhije. Cenzorji v ostali Avstriji so bili drugega mnenja. Tako je smela vsebinsko ista vest iziti v sredo v praskih listih in danes obširno razpravlja o njej tudi že graška »Tagespost«, vir modrosti za ljubljansko cenzuro.

Praga, 31. oktobra. »Narodni Listy« javljajo: V krogih »Poljskega kluba« je z veliko sigurnostjo razširjena vest, da bo v najbližjem času izvršena nova ureditve poljskega vprašanja. Začetkom novembra izide v sporazumu z nemško vlado cesarski patent, ki bo združil polsko kraljevstvo in Galicijo v eno državo pod habsburško dinastijo. Na ta način bi se zopet ujedinili ruski in avstrijski deli nekdanjega poljskega kraljevstva. Poznanjskega in pa onega dela bivšega poljskega kraljevstva, ki je svoječasnno pri razdelitvi Poljske pripadel Prusiji, se novi poljski program ne tiče.

Gradec, 2. novembra. »Tagespost« piše: Vedno bolj verjetno postaja, da bodeta bivša ruska Poljska in Galicija združeni v eno državo in da je naša slavna dinastija poklicana, nositi krono nove velike države. Kako se naj to v podrobnem uredi, o tem se vrše še pogajanja. Sedaj, ko je severno krilo italijanske armade razbito, ko se ostali deli sovražnih čet naglo umikajo za Tilment, bo v zavesti skupno izvojevanje zmage lažje najti razrešitev. Naravno je, da zahteva Nemčija protiuslugo. Nemčija želi trojne garancije: vojaške, trgovsko-politične in železniško - politične. Zavarovati se mora tudi proti nenasitnosti Vsepoljakov, ki so obrnili svoje oči na Odansko mesto ob izlivu Visele. Tega roparskega naklepa proti nemškemu državnemu ozemlju si zmagoviti nemški narod ne bo dal dopasti. Nemški narod pa se ne bo zadovoljil z obljubami, temveč mora zahtevati, da sežejo predstraže nemške države do same ruske meje. Že v novembru 1915 so v Berlinu predlagali podobno razrešitev, toda stvar se je ponesrečila vsled tega, ker se je grof Tisza protivil garancijam, ki jih je zahtevala nemška vlada. Gospodje na Dunaju in v Budimpešti so imeli sicer apetit na Rusko Poljsko, toda hoteli so imeti deželo brezpogojno, v kar Nemčija ni mogla privoliti. Sedaj so se zopet približali in iz telegramov, izmenjanih med cesarjem Karlom in cesarjem Viljemom, zveni naznanilo sporazuma tudi o bodočnosti Poljske. Definitivna pogodba bo, kakor upamo, sklenjena še tekom zmagovite ofenzive proti Italiji.

Ustavni spor med gosposko in poslansko zbornico.

g. Dunaj, 1. novembra.

Zopet je danes gosposka zbornica odklonila justične zakone, sklenjene ponovno v zbornici ljudskih zastopnikov. Odklonila je celo kompromisne predloge, ki jih je nasvetovala pravna komisija te zbornice. Paragraf 7. določa v drugem odstavku, da se morejo vse že izrečene razsodbe vojnih sodišč postaviti v stan predpreiskave; ta določba je bila odklonjena s 66 glasovi proti 6. Drugi sklep poslanske zbornice, da je razveljaviti vse razsodbe izjemnih sodišč, ki do 7. julija 1917 še niso postale pravomočne in izročiti take slučaje porotam, je pa bil odklonjen s 53 glasovi proti 20. Gosposka zbornica je izvršila tako korekturo na ljubo vladi, katere hoče še vedno varovati avtoriteto dovršenih činov na podlagi § 14 v neustavni dobi.

Bivši pravosodni minister in učeni pravnik dr. Klein je včeraj v gosposki zbornici toplo in z zgovorno besedo priporočal sprejetje načrtov zakonov, kakor jih je sklenila poslanska zbornica. Z neizprosno logiko je pobijal gospodstvo § 14 in njega škodljivost za narode in državo. S posebno vneto je dokazal, da je kompetenca porotnih sodišč zadržana v državnih osnovnih zakonih, ki se morejo spremeniti le z dvotretnjo večino. Ko so se delali ti zakoni, so bili zakonodajcem tako važni, da so jih hoteli zavarovati z dvotretnjo večino. In ti zakoni so tako jasni, da jih je treba le razumno čitati, pa je njih pomen takoj in brezdvomno jasn.

Pravosodni minister dr. Schauer je govoril proti sprejetju justičnih zakonov. Nikakor ne gre, je dejal nalvno, da bi razveljavili vseh 47.000 razsodb, ki so jih proglasila izjemna sodišča; enako ni nikakega povišja, da bi razveljavili tistih 21 razsodb, ki 7. julija še niso bile pravomočne.

Pri zakonu o porotniških imenikih so glasovali v smislu predloga dr. Kleina, naj se zakon sprejme po besedilu poslanske zbornice: vojvoda Beaufort, baron Beck, Benedikt, dr. Beurle, Dörfel, dr. pl. Dulemba, dr. Dumba, baron Engel, dr. Exner, vitez Gomperz, dvorni svetnik Grünhut, pl. Gutmann, dvorni svetnik Hochenegg, Janotta, dr. Klein, grof Kolowrat, baron Rotschild, dr. Sieghart, baron Schey, dvor. svetnik Wettstein, pl. Zimmermann. Enako so glasovali isti za predlog dr. Kleina, naj se označi zakon že v naslovu za dopolnilo državnega osnovnega zakona. Tako je bila na sploh opozicija proti nazadnjaškim predlogom, ki izvivljajo oster konflikt s poslansko zbornico.

V oči pada in zbada, da v tej družbi poštenih mož ni niti enega Slovana. Ali so morda glasovali z večino? Ne, to tudi ne, marveč zbežali so od glasovanj avstrijskega zopred, med temi tudi naš dvor. svetnik Vuković, ki se je malo prej vroče potozal za to, da bi stalno bival v Dalmaciji član cesarske hiše.

Konflikt z zbornico poslancev je popoln. Ni nikakega dvoma, da poslanska zbornica ostane pri svojih sklepih, ako bi tudi še enkrat prišli ti načrti na dnevni red. Ni sicer neizogibno, toda praviloma mora priti po drugem glasovanju že do skupne komisije iz obeh zbornic, kjer se konflikt šele prav do dna razvije.

Gosposka zbornica se igra z ognjem in dobi, ko se ves vrvi v zelo demokratski struji, ki pač ni prijazna privilegijem, ki jih uživajo in, kakor se vidi, očitno zlorabljajo visokorodni gospodje člani gosposke zbornice. Dali so sami nov povod nasprotniku mtega visokega zakonodajnega zastopa, da bodo toliko odločneje nastopili za odpravo gosposke zbornice ali vsaj za sestavo na docela drugačni podlagi. Tako si gosposka zbornica sama privzame Damoklejev meč na zelo tanki niti nad glavo svoje usode.

Letošnje delegacije.

g. Dunaj, 1. novembra.

Velika ofenziva proti Italiji nam je prinesla tudi delegacije. Še pred 14 dnevi se je v merodajne strani zatrjevalo, da ni treba misliti na zasedanje delegacij, kajti po vzhodu v poslanski zbornici ni pričakovati, da bi se moglo vršiti to zasedanje primerno sedanjemu težkemu in vojnemu času. Posebno pa se je še naglašalo, da bi češka in jugoslovanska politika, na čelu jima državnoopravni izjavi z dne 30. maja, mogla privesti v delegacijah do resnih političnih zapletov in sporov z Madžari.

Vmes je prišel znani Krafrov predlog na povabilo grofa Czernina v proračunski osek, a za nameček še Korošev predlog, naj se povabi tudi skupni finančni minister baron Burian, da bi poročal o razmerah v Bosni in Hercegovini. Kraf je od svoje strani sicer odgnal svoj predlog, ali dr. Korošec ga je takoj sprejel za svojega in ga vzdruže.

Pred ofenzivo proti Italiji se je dozdevalo, kakor da se hočejo skupni ministri za zdaj še izogniti polaganju obračuna o svojem delu v delegacijah. Toda po srečno izvedeni ofenzivi se je nakrat vse spremenilo v drug, do zdevno docela pravilni tir. V ponedeljek večer se je vrnil grof Czernin v taške fronte in že drugi dan dopoldne prišel v parlament, kjer je imel do razgovor z drien Seidlerjem in z gro-

— Vpoklici nesposobnih v vojsko in službo. Poročali smo že, da na Krki in na katerikoli drugi reki, ki teče po slovenskem in menda sploh v deželah, ki

dajo v ožje vojno ozemlje, nesposobni na bado klicani v črnovojniško službo. Na razna vprašanja odgovarjamo, da se ta vest potrjuje. Ali velja dotična odredba le provizorično ali se bodo vpoklici izvršili, če bi n. pr. Kranjska bila iz ožega vojnega ozemlja izločena — se seveda ne da reči. Klicani pa bodo v črnovojniško službo tisti nesposobni na Kranjskem se nahajajoči črnovojniki, ki so pristojni n. pr. na Stajersko. V takih slučajih se je dotičnim, ako so v svojem poslu nepogrešljivi, obrniti, kadar dobijo vpoklic, na politično oblast bivališča, da potrdi nepogrešljivost in izposluje v najnujnih slučajih razveljavljanje vpoklica.

— Poveljstvo etapne postaje v Ljubljani je prevzel polkovnik Holick. — S pošte. Imenovanje. Poštni asistent Henrik Petelin za poštnega oficijanta v Malem Lošnju. — Premiščanje. Poštna oficijantka Blianka Colledani od poštne urada Trst I. k postnemu ravateljstvu; poštna oficijantka Slava Sancin iz Skednja v St. Peter na Krasu. — Odpoved. Poštni oficijant Kristini Smuk je odpovedala službo; poštni oficijantki: Stefanija Vapoitič, Anica Sivce ter Jadviga so odpovedale poštno službo. — Umrli so: Višji poštni kontrolor Josip Hvala (Ljubljana), poštarica Doroteja Klobovs (Gorenja vas) in poštna ekspedijentka Ernestina Ugras (Klanec). — Poštarsko izkušnjo iz izvršitve uspehom je prejel poštar Frančišek Pavšič. — Razpisano je poštnega ekspedijenta mesto v Pomjanu (III/4). Pavšič znaša 630 K. Prošnje je vložiti v roku treh tednov.

— Cene za čevlje. Glasom ministrice odredbe z dne 20. avgusta 1917, drž. zak. št. 352, ki vsebuje predpise glede izdelovanja in cen kož, usnja in strojnih jermenov, ne smejo izdelovalci čevljev pri izračunavanju cen počenši s 15. novembrom 1917 vzeti za podlago višjih cen, nego so navedene v seznamu I, ki je priložen navedeni odredbi. Izis odredbe in seznam I je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Begunska obleka. Begunci, ki so pri mestnem magistratu prosili za obleko med 20. in 26. oktobrom, dobe nakaznice, ako se legitimirajo z razkaznicami o istovetnosti, v naslednjem redu: v ponedeljek, dne 5. novembra, stranke z začetnimi črkami A—G; v sredo, dne 7. novembra, stranke od H—L; v petek, dne 9. novembra, stranke od M—P in v ponedeljek, dne 12. novembra, stranke od R—Z. Uradne ure so le od 10.—12. dopoldne. Obleka se oddaja vsak ponedeljek, sredo in petek od 2.—5. dopoldne, pri deželni zalogi c. kr. deželne glade (pri trdnji R. Miklauc, Stritarjeva ulica št. 5, skozi vežo).

— Sto tisoč parov čevljev za državne uradnike. „Wiener Allgemeine Zeitung“ poroča, da dospe v najbližjih dneh iz Švice 100.000 parov čevljev, ki bodo razdeljeni med državne uradnike. — Popis živine. Nekaj posestnikov še do danes ni prišlo popisat svoje živine, dasi so bili z razglasom in z notico v časopisih v to pozvani. Te zamudnike opozarjamo, da brez odloga store svojo dolžnost. — Tirolsko, koroško in soško fronto je izdala trdnja G. Freytag & Berndt v novi izdaji v merilu 1 : 350.000 ter za ceno 2 K 60 vin. s poštno vred. Karta, ki obsega tirolsko fronto, gre do Benetk in Mantue. Soška karta je natančno odmerjena k tirolski. Karta sta dobro pregledni.

— Posredovalnica združbe krojačev itd. v Ljubljani, Gosposka ulica št. 5, nujno rabi krojaške pomočnice, pomočnice, vajence in vajenke. Og. člani in članice se naprosijo, da se oglašijo v zadružni pisarni glede potrebe delavske pomoči, oziroma vajencev in vajenk. — Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske. V času od 21. do 27. oktobra se je rodilo 15 otrok; umrlo pa je 29 oseb, med njimi 19 domačinov. Umrli je 1 tujec za legarjem, dva, med njimi 1 tujec, za grizo; 1 oseba za vratiko, 3 domačini in 2 tujca za jetiko in 2 osebi vsled mrtvouda. Oboleli so: za škrlatno 1 domačin, za tifuzno 2 tujca in 66 vojakov, za grizo 2 domačina in 46 vojakov in za vratiko 1 domačin.

Umrli je v Mariboru po dolgi bolezni dr. Filip Terč v 74. letu svoje starosti. Bil je znan kot vreden zdravnik daleč po mariborskem okraju.

Ustrelil se je v torek, dne 30. oktobra zjutraj v poslopu mariborskega okrožnega sodišča tamkajšnji 43letni sodiški oficijal Pavel Simon. Bil je takoj mrtev. Vzrok so baje dolgov.

Izgnubljena denarnica. Danes dopoldne je bila izgubljena pri izstopu iz tramvaja pri pošti denarnica z večjo vsoto denarja. Pošten najditelj je naprošen, oddati jo v našem upravnistvu.

Izgubljena je bila črna mala denarnica z manjšo vsoto denarja od Dunajske ceste do kazine. Odda naj se proti nagradi v našem upravnistvu.

Dežnik je bil odnešen včeraj dopoldne na dvorišču gostilne pri Belem volku. Odda naj se tam ali v našem upravnistvu.

Aprovizacija.

— Meso na rdeče in rumene izkaznice A. Stranke, ki imajo rdeče in rumene izkaznice, zaznamovane s črko A, prejmejo meso v soboto dne 3. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa od pol 4. do 4. ure.

— Meso za uradniške skupine. Mestna aprovizacija bo oddajala meso uradniškim skupinam v soboto dne 3. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeno je tale red: I. uradniška skupina od 4. do pol 5. št. 1 do 200, od pol 5. do 5. št. 201 do konca. II. uradniška skupina od 5. do tričetrt na 6. in četrt uradniška skupina od 3/4. do 6. 1 oseba dobi 1/4 kg, 2 osebi 1/2 kg, 3 do 4 osebe 3/4 kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 1/4 kg, več oseb 1 1/2 kg.

— Meso na rdeče izkaznice. Stranke, ki imajo izkaznice brez črke A, prejmejo meso v soboto dne 3. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeno je tale red: od 1. do pol 2. št. 1 do 200, od pol 2. do 2. št. 201 do 400, od 2. do pol 3. št. 401 do 600, od pol 3. do 3. št. 601 do 800, od 3. do pol 4. št. 801 do konca. 1 oseba dobi 1/4 kg, 2 osebi 1/2 kg, 3 do 4 osebe 3/4 kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 do 8 oseb 1 1/4 kg, več oseb 1 1/2 kg.

— Špeh za IX. okraj. Stranke IX. okraja prejmejo špeh na Poljanski cesti št. 15 v torek dne 6. t. m. dopoldne. Od pol 11. do 11. št. 1 do 150, od 11. do 12. št. 151 do 350 in od 12. dalje št. 351 do konca. Vsaka oseba dobi 1/4 kg. Kilogram stane 8 K 80 v.

— Doječim in nosečim materam ni treba postajati pred trgovinami in v večjih gnečah. Po vrstnem redu, ki je bil že objavljen v tukajšnjih dnevnikih, se bodo v času od 2. do 24. novembra oddajale v mestni poštovalnici vsakokrat od 3. do 5. dopoldne izkaznice za drob itd. in sicer za otroke do 3. leta in za doječe ter noseče matere. Te na ime doječe ali noseče matere glaseče se izkaznice pa dajejo materam samim tudi to prednost, da smejo pri nakupu živila za lastno rodbino, kjer koli bi se zbirala večja množica ljudi, takoj vstopiti v prodajalno, ne glede na ostale čakajoče. Isto velja tudi pri krušnih komisijah in stojnicah. Ta ugodnost pa ne pristaja ostalim rodbinskim članom, četudi se izkažejo z izkaznico doječe ali noseče matere. Kdor hoče imeti izkaznico za doječo ali nosečo mater, mora vsled razpisa urada za ljudsko prehrano z dne 5. oktobra 1917, št. 83.801 predložiti mestnemu magistratu pri izdaji teh izkaznic zdravniško sprčičevalo, da traja nosečnost že nad tri mesece, doječe matere pa morajo predložiti zdravniško sprčičevalo ali potrdilo zaprisežene babice, da doje otroka ter krstni izpisek, da otrok še ni, nad 10 mesecev star. Te na doječe in noseče matere se glaseče izkaznice so javne listine, vsled česar se bo vsaka zloraba kaznovala kakor prestopki glede drugih živiliških izkaznic.

— Špeh za V., VI., VII. in VIII. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala strankam V., VI., VII. in VIII. okraja špeh na Poljanski cesti št. 15 v soboto dne 3. t. m. v nedeljo dne 4. v ponedeljek dne 5. in v torek dne 6. t. m. Določeno je tale red: V. okraj: v soboto dne 3. t. m. od pol 1. do pol 2. št. 1 do 200, od pol 2. do pol 3. št. 201 do 400, od pol 3. do pol 4. št. 401 do 600, od pol 4. do pol 5. 601 do 800, od pol 5. do pol 6. št. 801 do 1000. V nedeljo dne 4. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1001 do konca. — VI. okraj: V nedeljo dne 4. t. m. od 9. do 10. dopoldne št. 1 do 200, od 10. do 11. št. 201 do 400, od 11. do 12. št. 401 do 600. V ponedeljek dne 5. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 601 do 800, od 9. do 10. št. 801 do 1000, od 10. do 11. št. 1001 do konca. — VII. okraj: v ponedeljek dne 5. t. m. od 11. do 12. dopoldne št. 1 do 200, od 2. do 3. dopoldne št. 201 do 400, od 3. do 4. št. 401 do 600, od 4. do 5. št. 601 do 800, od 5. do 6. št. 801 do konca. — VIII. okraj: v torek dne 6. t. m. od 8. do 9. dopoldne št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do pol 11. št. 401 do konca. Vsaka oseba dobi 1/4 kg. Kilogram stane 8 K 80 v. Poleg nakazil za mast prinese s seboj tudi mesečne masčobne izkaznice.

— Oddaja čaja na karto. Trdnja Meini v Selenburgovi ulici bo bodoče oddajala čaj le na karte in sicer na rdeče krompirjeve karte mestne aprovizacije. Tja in drugi teden pride na vrsto I. okraj. Za rodbino do 3 članov bo trdnja oddajala manjše, za večje rodbine večje zavitke čaja. Ta odredba mestne aprovizacije je bila potrebna z ozirom na prošnjo tvrke Meini vsled tega, da se to blago kolikor mogoče pravičneje na drobno razdeli.

— Dunajčani smejo nakupovati krompir. Dunajsko namestništvo razglasa, da smejo privatne osebe nakupovati krompir neposredno pri producentu, ako oddajo svojo nakaznico. In sicer smejo kupiti za november po 80 kg za osebo, v decembru po 70 kg, v januarju po 60 kg, v februarju po 50 in v marcu po 40 kg za osebo.

— Cene za seno in slamo so se določile za 100 kg sena na 34 K, za 100 kg strešne slame na 23 K in za 100 kg navadne slame na 21 K.

Na privatnem učnem zavodu Legat v Mariboru ob Dravi. Dne 20. novembra t. l. se otvorijo novi tečaj za stenografijo, strojeplajo, pravopisje, trgovski nastavek, računstvo v zvezi z temeljnim poukom v knjigovodstvu, lepopisju in nemškem jeziku. Trajajo 4 mesece. Prospekti zastoj. Govorilne ure vsaki dan od 11.—12., Maribor, Viktringhofgasse 17., I. nadstropje.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Koplar.

Izdajalica in tisk: Narodna tiskarna.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše preljube sorodnice

Pavle Klemens

kakor za številno spremstvo na njeni zadnji poti, ter darovane vence, izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo zahvalo.

Ribnica, 31. oktobra 1917.

Rodbina Rizzoli.

Sprejme se pridna, varčna **gospodinja** srednje starosti, ki ima ljubezen do otrok. Kje, pove iz prijateljstva gospod. Inker, „Dalmatinska klet“, Trnovo, Ljubljana.

Išče se **SODARJI** za vinske trgovine proti tedenski plači 80 hron. Poudarje: Zagreb, Poštini prodal št. 41.

Več sto kg lepih, obranih **prvovrstnih jabolk** je na prodaj pri gospoj Janežič, posestvo Milaša, pošta Medja-Izlake.

Sprejme se takoj priden in pošten **HLAPEC** event. begunec k par konjem proti primerni plači in popolni oskrbi v trgovini Jos. Wagner v Šmarju, pri Jelšah. 3695

Kupi se vsaka, tudi najmanjša, množina **dobre posušenih olupkov od hrušek in jabolk** vsako posebej po 2 kralj kg in dobro posušene **prosenice od hrušek in jabolk** po 80 v. kilogram. Ponudbe in pošiljatev se prosil na na trdnjo Fran. Šos, Ljubljana.

Sprejme se več **mizarjev in tesarjev** mizarji proti plači od 90 h naprej in tesarji od 1 K naprej od ure. — Delo je trajno v Ljubljani pri barakah. Vpraša se Florian Stranz, Sv. Petra cesta št. 23

Radi začasnih zatvornih trgovin se **odda v nadaljni ponk zdravega in čvrstega učenca** že z dve letno učno dobo v trgovino z avstrijskim in mednarodnim blagom v mestu ali na deželi. Natančnejša pojasnila od 9—11 ure dopoldan, Viktor Šober, Ljubljana, Vedniški trg št. 2.

DRVA kupi vsako množino, (tudi v zameno blaga). Če v bližini ljubljanske okolice dostavi eventuelno kupcu sam vozove. — Ponudbe na upravo hotel „Slon“ v Ljubljani. Istotem se proda velika množina razne velikosti likerjevih praznih **STEKLENIC**.

Kestanj in brastav les vsake množine, od 10 cm debelosti naprej, kupi po najvišji ceni Josip Glzel, na Polzei, Sijersko. 2374

Naiboliše zamaške vsake velikosti se dobi pri Zagrebški inženirski zamaškov in predmetov iz prebikovine L. Jurić, Zagreb. 3553

Povečane slike do naravne velikosti, kakor tudi **oplate portrete na platno** izvršuje umetnik po vsaki fotografiji 185 **Davorin Rovšek** prvi fotografski in povečevalni zaved v Ljubljani, Koroševa ul. 34 a.

Lepo mehloveno sobo | **Ključavničar-vojak** solineleže s posebnim vvhodom, se odda **išče posla za popoldne in večere.** — Kje, pove iz prijateljstva gospod. Inker, 3729 Ponudbe pod „Ključavničar št. 500 3730“ na upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

BUKOV GOZD

za izdelovanje drv, kakor tudi gotova drva se kupi po visoki ceni, na Kranjskem ne daleč od železniške postaje. — Vseeno se tudi velja njiva v najem v okolici Ljubljane. — Ponudbe: Ljubljana Poštini prodal št. 151. 3905

Zimske in poletne kože krto

kupimo vsake množice po najvišjih cenah. Porto se povrne. Za ovoj se pošljejo vrečke gratis in franko. Josip Einstein in sinovi, trgovina s kožuh in kožami Göttingen na Virtemberškem v Nemčiji. Telefon 163

Sijajno bodočnost

imajo **turške srečke** in nove srečke avstr. Rdečega križa vsled svoje vedno zvišujoče se denarne vrednosti! **Vsaka srečka zadene!** Glavna dobitka znata čez 2996

1.000.000 kron.

Natančno pojasnilo z igralnim načrtom razpošilja brezplačno: **Srečkovno zastopstvo 1, Ljubljana.**

Joško Hanzler

Štefi Hanzler roj. Simone

poročena.

Ljubljana, dne 31. oktobra 1917.

Telefon 46208.

Telefon 46208.

Artika jako fino lepilo

allianija proste kot nadomestek za arabski gumi in dekstrin, jako vporaben, v tenki plasti namazan, skoro brezbarven, hitro sušecha se lepilna snov, ki izvrstno drži, prikladen za vso kartonažno industrijo, za nalepljenje etiket na papir, usnje, steklo in ploščevino, dobavlja točno à 5 kg, 10 kg, 20 in 50 kg, v sodih à 250 kg iz tovarne: **Ekskluzivno embalažo**

CEH & BLITZ, Dunaj XX/2, Dresdenerstrasse št. 82.

Mr. Ph. Béla pl. Csonka

k. u. k. Medik. Offiz.

Jožica pl. Csonka roj. Gilly

poročena.

Csínkóta

Višnja gora.

3727

Oddaja lova.

Mežanska korporacija v Kamniku, Kranjsko, daje v najem prosti, lastni lov v Kamniški Bistrici v Kamniških planinah v približnem obsegu 4500 hektarjev.

V tem lovu se nahaja med drugim največ stalno naseljenih divjih koz. Lov se oddaja za 10-letno dobo od 1. januarja 1918.

Lovske hiše, stanovanja za lovsko osobe, hlevi ter lovsko osobe na razpolago.

Mesto Kamnik je 24 km oddaljeno od Ljubljane in lovišče od mesta Kamnika 5 km, kamor se pride po lepih ravnih voznih cestah.

Pojasnila o lovskih najemnih pogojih in drugo daje upravnistvo korporacije v Kamniku, kjer se imajo vložiti najkasneje do 30. novembra 1917 obvezne ponudbe, ki morajo biti opremljene z 10 % vadijem ponudene svote.

Kamnik, Kranjsko, dne 29. vinotoka 1917.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd.

Oblastveno koncesijonirana prodaja sirupov.

Ustanovljena leta 1897.

Anton Kanc

Ljubljana, Zidovska ulica 1

Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

